

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K. List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila : : sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Naši delegati v vojnem odseku.

V seji vojnega odseka pečala sta se oba slovenska delegata Dr. Šušteršič in Dr. Korošec s pritožbami slovenskega kmeta proti načinu klasifikacije (nabora) konj za vojaške potrebe. Kakor znano, se je za klasifikacijo konj določilo samo dva mesca časa, vrhu tega pa zbralo v vsakem sodnem okraju večinoma le po en kraj za nabor. Tako imajo oddaljeni kraji daljno pot in izgubijo veliko časa po nepotrebnem.

Dr. Šušteršič in Dr. Korošec sta pozivala vlado, naj se v bodoče zanesljivo tem kričečim nedostatkom odpomore in odredi klasifikacija, kakor jasno zakon zahteva, po možnosti v vsaki občini. Zastopnik vojaške uprave je obljubil, da se bode ravnalo po željah kmečkega ljudstva; v kolikor že ni prepozno, se bode to že letos zgodilo.

Dr. Korošec je grajal vladno postopanje, ker je vojaška intendantca brez razpisa dobavo lesa za vojaške postelje III. kora oddala neki dunajski židovski tvrdki. Opozarjal je na lesne zadrugne, ki bi gotovo ravno tako dobro in ceno izvršile dobavo, ako bi se jim bila ta poverila. Glede dobave sena in slame je omenjal govornik, da je vojaška uprava sicer šla tozadevnim zadrugam na pomoč; vojaška uprava je le prevečkrat verjela lažem raznih izvenzadružnih konkurentov, vsled kojih je vojaška uprava stavila take pogoje glede provenijence (odkod je slame in sena, da se ti predpisi čutijo že kot šikanca. Splošno pa je pozival naj v bodoče še bolj poverja dobave slovenskemu zadružništvu, ki je močno dovolj, da zahtevam vojaške uprave primerno zadosti.

Dr. Šušteršič je zahteval od vojaške uprave čim nujnejšega odgovora in po-

jasnila glede dogodkov pri 6. kompaniji 17. pešpolka v Celovcu.

Povdarja, da je Kranjec znano izvrsten vojak, ubogljiv, inteligenten, trpežen. Da tudi prenese strogost, v kolikor je glede na disciplino potrebna, da pa ne prenese tiste pretirane strogosti, ki je istovetna s šikanco. Moštvo te kompanije je imelo zavest, da se šikanira. Menda je kompanija enkrat bolj slabo streljala in vsled tega je prepovedal stotnik celi kompaniji izhod po 9. uri. Okoli 20 mož se tega povelja ni držalo. Izostali so brez dovoljenja, deloma celo noč, in se tudi vpijanili. To je gotovo grajati in noben resen človek ne bo zahteval, da bi to ostalo brez kazni. A navedeno moštvo je zadela naravnost drakonična kazen od strani vojaške sodnije. Ječa od štirih let do dveh let! Najlažja kazen je bila za novince: devet mesecev ječe! Skupaj 45 let in devet mesecev.

Ta drakonična odsodba je vzbudila mučno pozornost v celi deželi, zato upravičeno zahteva takojšnjega pojasnila.

Delegacije.

Ravnokar zborujejo delegacije in časopisi prinašajo vsak dan poročila tega zasedanja. V boljše razumevanje poročil oglejmo si tudi mi delegacije bližje.

Kakor znano obstoji Avstro-Ogrska nekako iz dveh držav. Vsaka ima svoje odgovorno ministerstvo, vsaka se sama vlada in sklepa zase veljavne zakone. Zato je pa ni večje zamere, kakor če se hoče vmešavati Avstrija v Ogrsko, ali pa narobe, dasi smo najbližji sosejci. To razmerje obeh polovic avstro-ogrskih držav, katero imenujejo dualizem, temelji na nagodbi iz leta 1867. Takrat se je pa tudi od obeh državnih polovic v enako se glasečih zakonih določil obseg takozvanih skupnih

zadev, ki je pravzaprav zelo ozek in pridržan sklepanju delegacij.

Predvsem je skupna vladarska hiša in prestolonasledstvo, ki je vsebovano v pragmatični sankciji. Skupne so pa tudi zunanje zadeve, to so vse zadeve, ki se tičejo razmerja Avstro-Ogrske do drugih držav. Zato imamo skupno zunanje ministerstvo, ki zastopa na zunaj obe državni polovici kot eno celoto v političnem ali diplomatičnem in trgovskem oziru. Zunanje ministerstvo ima čuvati koristi Avstro-Ogrske v tujih državah in ščititi avstro-ogrskemu podanike, ki živijo v tujini. Zasedovati mora vsak važen političen pojav v tujini in takoj skrbeti, da se politika naše države tem novim pojavom primerno preuredi. To ministerstvo sklepa mednarodne pogodbe s tujimi državami večinoma po zakonitem odobrenju avstrijskega in ogrskega državnega zbora. Da zamore biti ministerstvo svoji nalogi kos, ima v tujih državah takozvane poslanike, ki zastopajo našo državo in naše koristi.

Zunanji minister ima skrbeti tudi za dobre trgovske odnose s tujimi državami. Po posredovanju tega ministerstva se sklepajo razne pogodbe, ki omogočujejo naši trgovini izvoz, tuji pa uvoz v našo državo. V to svrhu razpolaga ministerstvo v tujini z lastnimi uradniki, ki se imenujejo konzuli.

Druga važna skupna zadeva so vojne zadeve. Razen domobrancev imata obe državni polovici le skupno vojaštvo pod poveljstvom cesarja. V tem oziru dovoljuje vsaka državna polovica le vojaštvo (rekrute) in določa posameznosti o izvrševanju službe, o dislokaciji (krajnem razvrščenju) in preskrbi vojaštva in konečno o državljanskih pravicah in dolžnostih vojaštva, ki se ne tičejo vojaške službe. Vse druge vojne zadeve, v kolikor se ne tičejo itak cesarju pridržanega poveljstva, so skupna zadeva Avstro-

Ogrske in se morajo skupno obravnavati.

Zunanje in vojno ministerstvo pa potrebuje zelo veliko denarja, in ker sta ti zadevi skupni, so skupni tudi s tem združeni stroški. Zato imamo tudi skupno finančno ministerstvo, ki upravlja premoženje, določeno za pokritje skupnih stroškov. Sestava proračuna in pregledovanje računov je samoobsebi seveda tudi skupna zadeva. (Dalje sledi.)

Gospodarstvo.

Težavni položaj našega vinstva.

Položaj našega vinogradnika je skrajno težaven. Leto za letom se bojuje za svoj obstanek proti raznim sovražnikom, ki se mu množe, da ni konca ne kraja. Komaj je prestal boj s trtno ušjo, pa se pojavljajo v čim dalje večji meri druge sovražne moči, ki mu kvarijo vinski pridelok in jemljejo njegovo vrednost. Pozeba, peronospora, plesenj, toča, deževje, vse to prihaja čez naše vinske gorice in uničuje dragocen pridelok. Naravna posledica so naši pičli in revni vinski pridelki. Na deset let pride komaj ena dobra letina in nič ni čudnega, če štejemo prav dobre vinske letine po zgodovinsko znamenitih letnicah, ki jih lahko seštejemo za celo stoletje na prstih.

Naše vinstvo pa ne trpi samo po ujmah in naravnih nezgodah, ampak tudi po drugih sovražnih vplivih. Velik nasprotnik našemu vinstvu je pivo, ki se čimdalje bolj pije po naših krajih in ki dela hudo konkurenco domačemu pridelku. Svet raje pije v poletnem času prijetno hladilno ječmenovko in ne prša veliko po pristnosti tega pridelka. Glavna reč mu je, da je pijača hladna in čista, postranska pa, če ta umetni izdelek kaj škoduje domačemu pridelku in našem denarnemu gospodarstvu ali ne. Za to se nobeden ne zmeni!

LISTEK.

Materin spominek.

(Zgodovinska slika.) El Rab.

III.

Kako se je začudil Jurij Graff, ko so mu privedli dva ujetnika mesto enega! Izprva kar verjeti ni mogel, da bi bil Peter protestant. Potem pa ga je prijela sveta jeza.

„Ti protestant?!“ je zavpil, ko mu je Martin na kratko razložil vso stvar. „In ti krivoverec, si se drznil bivati pod mojo streho!“

Peter ni povsile oči pred ostrim pogledom proštovim; ponosno zravnal je stal pred njim.

„Ali se odpoveš svojim zmotam?“ „Nikdar!“ je bil odločen odgovor. „V ječo ž njim!“ je ukazal razjarjeni proš in hlapci so ga odgnali.

„Bog te blagoslovi, moj sin!“ je vpil za odhajajočim Vlahovič. „Tvoje plačilo v nebesih bo veliko.“

Prošt se je obrnil k predikantu.

„Torej ti si Vlahovič?“

„Da, Gregor Vlahovič, oznanjevalec prave božje besede in razširjevalec božjega kraljestva na zemlji. Gospod vsemogočni je mene, svojega najnevrednejšega hlapca, razsvetlil in poslal, da oznanujem njegov čisti evangelij, katerega ste vi

pokvarili. V svoji previdnosti in dobrotljivosti me je poslal tudi k tebi, Jurij Graff, da te privedem na pravo pot resnice.“

Prošt je ostrmel; takega fanatizma ni pričakoval. On, luteranec, skuša njega, prošta, spreobrniti k svoji veri. Proštu so se takoj razpršili vsi načrti in misli, s katerimi je hotel predikanta odvrniti od njegovih zmot.

Vlahovič je prihajal vedno bolj v ogenj; njegova postava je rastle, oči so se mu iskriale, ko je nadaljeval:

„Odpovej se torej svojim zmotam, izgubljena ovčica, in sprejmi nauke čistega evangelija, ki jih jaz oznanujem! Kraljestvo božje je blizu! Poslušaj moj glas, dokler je čas, zakaj prišel bo dan, ko ne bo...“

„Dovolj, dovolj — nehaj!“ ga je v skrajni razburjenosti prekinil proš in poklical Martina.

„V ječo!“ je ukazal; „k Petru ga pelji! Skupaj naj pričakujeta, kdaj jima Bog pošlje svojega angela, da ju reši!“

Spotoma je predikant še Martinu oznanoval svoj nauk, a brez uspeha; Martin se mu je le smejal.

„Pa bodite prokleti v dno pekla, če nečete slušati moje besede!“ je s čisto drugačnim glasom zakričal Vlahovič, ko so se vrata ječe zaprla za njim; zunaj mu je odgoril krohot, potem pa sta bila predikant in Peter sama.

„Zdaj sva v pasti; kaj praviš, Peter?“ je dejal predikant, ko se je malo razgledal po ječi.

„Nič!“

„To je malo! Jaz namreč mislim, kaj ti praviš, na kak način bi se dalo priti iz te luknje?“

„Na noben način! Skozi okenca ne morete, vrata so pa iz debelega hrastovega lesa.“

Vlahovič je zaškripal z zobmi.

„Prokleti Jurij!“ je siknil potihem, da ga drugi ni slišal, glasno pa je rekel: „Torej morava čakati, da naju proštova milost izpusti!“

Peter je molčal.

„A kako je proš zvedel, da sem jaz na potu v mesto?“

„S tem si tudi jaz zastonj belim glavo,“ je odgovoril drugi: „V torek je prišel veliki hlapec od prošta in naznanil, da ima ukaz, Vas prijeti.“

„Zakaj mi tega nisi sporočil?“

„Nemogoče! Hlapci, ki so že poprej slutili, kako je z mojo vero, so vedno pazili name in me celo prisilili, da sem moral ž njimi v zasedo.“

„Naj bi jih vrage trgali zavoljo tega na večne čase!“

„Amen!“ je pristavil Peter.

Dolenjski — zlasti novomeški in metliški — protestantje so kar besneli, ko so zvedeli, da je njihov pridigar zaprt.

Prošt je dobival ogorčena in grozilna pisma, pa v svoji gorečnosti se ni brigal za to. „Zate, o Gospod, in za Tvojo vero vse!“ je vzdihnil navadno ter vrgel pismo v ogenj. In nihče mu ni prizadejal nič žalega.

Prošt je večkrat obiskal svoja jetnika hoteč ju izpreobrniti h katoliški veri, a zadel je vselej na tak odpor, da se je kar čudil. Potem je svoje poizkuse opustil.

IV.

Zahajajoče solnce je pošljalo zadnje svoje žarke v celico, v kateri sta bila zaprta Vlahovič in Peter. Ta dva pa se jih nista razveselila, ampak sovraštvo je še z večjo silo zaplapolalo v njunih sreih.

„Prokletstvo na prošta!“ je krel predikant. „Zunaj sije solnce, midva pa morava tičati v tej luknji, ki je za podgane preslaba!“

„Že peti dan je danes — in kdaj bo temu konec?!“ je godrnjal Peter, vznak leže na bornem ležišču, ki mu je služilo za posteljo in klop.

„Pravoverni zdihujejo po temnih ječah, krivoverci pa se gosté v svetlih dvoranah pri obloženih mizah! — Toda zahvalim Te, o Bog, da je tako. Iz tega spoznam, da se bomo mi na onem svetu veselili v Abrahamovem naročju, dočim se bodo oni pekli v peklenkem ognju.“ (Konec sledi.)

Bojevatati se imamo pa tudi proti vinu, ki se vpeljuje iz drugih krajev v našo deželo. Ko se odpre belokranjska železnica, bo ta boj še huji, ker nova železnica odpre pot tudi hrvaškimi, ogrskimi in istrskimi ceninim vinom v naše kraje.

Po eni strani boj proti ujmam, po drugi strani boj proti pivu in tujemu vinu, to je položaj, v katerem se danes nahajamo z našim vinstvom in kateri postaja čimdalje težavnejši za obstoj našega vinogradništva.

V takih razmerah moramo biti pripravljeni, da ne propadamo dalje z našim vinogradništvom in z našo vinsko kupčijo.

Vinograde smo obnovili in mnogo smo vtaknili vanje, da se je zagotovil nov vinski pridelek. Stavimo sedaj tudi korak naprej za zboljšanje našega kletarstva. Naše kletarstvo je danes docela primitivno, to je, priprosto in kaže vse premalo tistega razvoja in napredka, ki ga opazujemo po drugih deželah. Za dobre letine velja to, za slabe pa ne in teh imamo več kakor dobrih. V slabih letih je tudi pri nas na vsak način potreba, da zboljšamo naš vinski pridelek in ga napravimo sposobnega za konkurenco in za ugodnejšo prodajo. Danes se zahtevajo v kupčiji mila bela vina, ki so prijetnega okusa. Če je bilo premalo solnca in zaradi tega v moštu premalo sladkorja, ga povsod drugod dodajajo. To se godi povsod po naprednih vinskih deželah! Tako delajo Nemci, tako delajo Nižjeverstrijci, Štajerci in tako moramo delati tudi pri nas. Sladkor je najnedolžnejše in najhvaležnejše sredstvo za zboljšanje vina v neugodnih letih. Zakaj se ga ne bi tedaj tudi pri nas posluževali, saj smo ravno pri nas tega bolj potrebni kakor po drugih krajih.

Vinski zakon, ki ga imamo od leta 1907, dovoljuje sladkanje vin. In tega dovoljenja se prav pridno poslužujejo povsod, kjer so previdni vinogradniki in dobri trgovci. Vinski zakon je v tem oziru tudi mnogo pripomogel k zboljšanju vinskega pridelka po drugih deželah.

Obžalovati pa je, da se je začelo prav v zadnjem času delati v tem oziru našim vinogradnikom velike težkoče. Z ministrsko odredbo z dne 18. marca 1914 se skuša namreč sladkanje vin močno omejevati. Po tej naredbi se delajo prvič že različne težave pri prošnjah za dovoljenje takega zboljševanja in drugič za sladkanje mošta samega na sebi. Najbolj nesrečno pa je določilo, da se smejo sladkati mošti le v tem slučaju, če imajo manj kakor 15% sladkorja in kvečjemu do te stopinje. To novo določilo je hud udarec, ki ga občutijo vsi zavedni vinogradniki naprednih vinskih dežel. Na Štajerskem se je zaradi tega že vršil vinarški shod v Mariboru, na katerem so nastopili razni govorniki in se pritoževali proti novi ministrski naredbi, ki zamore veliko škodovati domači vinski kupčiji in vse to le Ogrom na ljubo. Na Ogrskem imajo namreč ugodnejše vinske razmere in ne poznajo teh določil. Tam je sladkanje vina ondotnim vinogradnikom na prosto dano. Ako se bo pri naših manj ugodnih razmerah sladkanje vina obteževalo, bo to le Ogrom koristilo, ki nam že danes delajo hudo konkurenco s svojim vinom. Zato pa mora ta najnovejša ministrska odredba roditi tudi pri nas glasen odpor. Če tudi nismo vajeni vina sladkati in ga s tem delati bolj sposobnega za konkurenco, vendar se moramo proti takim oviram našega kletarstva upirati, ker nam lahko za bodočnost mnogo škodujejo. Naj se zaradi tega tudi naši vinogradniki ganejo za svoje težnje in delajo na to, da se lahko po potrebi poslužujejo sladkanja mošta.

Rohrman.

Gospodarske drobtine.

Vinogradniški tečaj na Grmu priredi kmetijska šola v pondeljek, dne 15. junija in torek, dne 16. junija s sledečim sporedom. V pondeljek 15. junija od 2. do 5. ure popoldne: Najvažnejša dela v vi-

nogradu. Trtni škodljivci. Žvepljanje in škropljenje trt. V torek, dne 16. junija od 8. do 11. ure popoldne: Zeleno cepljenje in ravnanje s cepjenkami. Izbira gumijevih trakov. Praktično razkazovanje zelenega cepljenja. Popoldne od 2. do 5. ure: Praktične vaje v poletnih delih v šolskem vinogradu v Cerovcih. Razkazovanje škroplilnic in žveplalnikov. — Kdor se želi udeležiti tečaja, naj se priglasijo po dopisnici pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu (pošta Kandija - Kranjsko) do 3. junija t. l. Oddaljenim in podpore potrebnim vinogradnikom iz Kranjskega povrne ravnateljstvo stroške za pot do Novega mesta in po 1:50 K na dan za prehrano. Podpora dobi pa le, kdor za njo pravočasno po dopisnici prosi in se mu je izrecno dovolila. — Vabimo naše vinogradnike in fante k obilni udeležbi!

Čebelarji tečaj na Grmu priredi kmetijska šola v nedeljo, dne 7. in pondeljek, dne 8. junija s sledečim sporedom. V nedeljo, dne 7. junija od 2. do 4. ure popoldne: Življenje in razvoj čebel. Sovražniki in bolezni. Od 4. do 6. ure: Izdelovanje domačega in dzirzonovanega kranjskega panja ter razkazovanje raznih panjev s premakljivimi satniki. V pondeljek, dne 8. junija od 7. do 11. ure popoldne: Oskrbovanje čebel. Najvažnejše čebelarstvo orodje. Čebelna paša. Pitanje čebel. Popoldne od 2. do 4. ure: Razni panji. Vzgoja matic. Izdelovanje okvirčkov. Vlivanje umetnega satja in pritrjevanje z žico. Uporaba medu in voska. Pouk bo združen s praktičnim razkazovanjem v šolskem čebelnjaku. — Oddaljenim in podpore potrebnim čebelarjem iz Kranjskega povrne ravnateljstvo potne stroške do Novega mesta in dovoli 1:50 K podpore na dan za prehrano. Podpora dobi pa le tisti, ki za njo po dopisnici do 31. maja prosi in ki se mu je izrecno dovolila. — Vabimo naše čebelarje in fante k obilni udeležbi!

Politični pregled.

Vzroki spora med Mehiko in Zjedinjenimi državami. Zadnjega spora med Mehiko in Zjedinjenimi državami težišče je iskati v kapitalističnih težnjah. V Mehiki so namreč pred kakimi šestimi leti odkrili veliko izvrstnih petrolejskih vrelcev, ki nadkriljujejo po kakovosti skoro vse druge.

Zato se je zahotelo severoameriškim milijarderjem, takozvanemu Rockefellerjevemu trustu „Standard Oil“ pridobiti koncesijo do teh vrelcev. Sedanji predsednik Mehike Huerta, pa se je tej želji odločno uprl, ker ni hotel tako važnih zakladov takorekoč prodati na milost in nemilost Rockefellerjevemu trustu.

Zvito so začeli ti milijarderji rovatiti proti Huerti in s trustovim denarjem netiti upor proti njemu. Žalibog se je našlo precej vstaških vodij, ki so se vdinjali zlatemu teletu in hočejo izdati celo domovino. Iz trte zvit povod je celo zadostoval, da so severoameriški vojaki zasedli mehikansko mesto Tampico. Kakšen bo konec se še ne ve, vendar bo najbrž trust z denarjem dosegel svoje umazane namene.

Albanija brez uradništva. Uradniki so se bili zamerili vojnemu ministru Essad paši; zato je ukazal, da morajo vsi takoj odkorakati proti Epircem. Uradniki so zahtevali jamstva, da bodo plače tudi naprej vlekli. Vlada jim to ni mogla obljubiti, zato so vsi uradniki izstopili iz službe.

Dopisi.

Št. Peter. Prihodnjo nedeljo 17. t. m. bomo ustanovili podružnico „Slovenske Straže.“ Za to priliko pride govorit sam predsednik S. S., gospod prof. Jarc. Prav vljudno vabljeni vsi k temu važnemu zborovanju! — „Nevednost ali huskarija“, smo si mislili večkrat zadnje dni, ko smo čuli mrmranje mnogo davkoplačevalcev. Kaj neki je bilo? Davčni urad je razposlal precej zgodaj večjim davkoplačevalcem položnice

v svrhu vplačila zemljiškega davka. Za mnoge je bilo to nekaj novega; eksekutorja bolj poznajo. In pričelo se je uganjanje, godrnjanje. Glejte, to je vse za nove doklade; da, še več, to je nov davek poslancem v priboljšek... Neverjetno, a resnično! Je-li temu kriva nevednost ali hujskanja? Oboje menda. — Tukajšnja rajfajzovka bo imela svoj občni zbor 24. t. m. ob 3. uri pop. Člane vabimo. Pri tej priliki opozarjamo domačine, naj pismeno opozorijo rojake v Ameriki naj se ne dadó begati Sakserjevemu „Glasu Naroda“, ki radi Judeževih procentov namenoma blati naše poštene ljudske denarne zavode. Čutimo in znamo, da brezvestno agentsko hujskanje ni brezuspešno. — V nedeljo 17. t. m. ob četrti uri pop. bo na licu mesta ob Krki pomenek radi nameravanega brodu. Prizadeti vaščani onkraj Krke naj se sestanka gotovo udeležijo! Vabljenih bo menda tudi nekaj obč. odbornikov iz šmihelske, brusniške in domače občine. — Po Trški gori in Grčevju je še precej vina na prodaj. Krivično je, če nekateri trdijo, češ, novoizvoljeni poslanci z novimi dokladami so krivi, da je letos vinska kupčija bolj slaba. Vzrokov je iskati drugod. Pred novimi dokladami že tudi letos ni bilo prave kupčije. Popravimo, kar se dá popraviti. Mnogi jadicujejo, da nekateri gostilničarji kupujejo raje istrsko in vipavsko vino nego domače. Gredó pa v mesto, pa baš pri takih gostilničarjih srkajo istrijana, dalmatinca ali vipavca. Še predno je bila nova vinska doklada, je marsikateri novomeški in okoliški gostilničar ravno tako točil tuja vina. Kako so pisale zadnje „Novice“? „Kdor noče točiti domačega vina, tudi domačih gostov ni vreden!“ Ljudje božji, dosledno in odkrito naprej! Nikar pa konja brzdati pri repu!

Iz Doberniča. Po katoliškem shodu se je našemu odseku „Orel“ očitalo, češ, da je zaspal, osobito so mu naši nasprotniki napovedovali pogin. Prišla pa je pomlad in veseli maj. Z novim življenjem narave se je zopet pomladil naš „Orel“. — Na dan sv. Jožefa smo imeli skupno sv. obhajilo; nastopili smo letos prvič v kroju. Nato se je vršil shod v stari šoli, kakor po navadi vsako leto. Udeležili so se ga v obilnem številu tudi možje in dekleta. Č. g. župnik so nam natančno opisali delovanje naših slovenskih društev. Konečno sta nastopila brata načelnik in podnačelnik in sta govorila o dolžnostih „Orla“. Želimo le, da bi naš „Orel“ še vkrat priredil podučne shode, da se člani v vsakem oziru dobro utrdijo.

Dražbeni oklic.

E 136/14
2

Dne 19. maja 1914 dopoldne ob 10. uri se proda v graščini „Breitenau“ na javni dražbi 1 stiskalnica za seno.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. II.,
dne 22. aprila 1914. 34

Domače in tuje novice.

Pogreb preč. g. dekana v Trebnjem se je vršil v soboto, dne 9. t. m. Pogreba se je udeležilo nad 1600 vernikov, med temi 32 duhovnov. Truplo je blagoslovil mil. g. novomeški prošt dr. Elbert. Cerkveni govor je imel dež. poslanec dekan Lavrenčič. Pohvalno moramo omeniti, da se je pogreba udeležil tudi sam novomeški glavar in zastopniki trebanjske sodnije in davkarije. Ljudstvo je ihte sledilo svojemu dušnemu pastirju na njegovi zadnji poti. — Requiescat in pace!

Poročil se je na Dunaju gospod Karl Horvat, sin tiskarja in knjigarja g. Urbana Horvat v Novem mestu, z gospodično Vilmo Wagnerjevo. — Mladima poročencema obilo sreče in blagoslova!

Imenovanje. G. Edmund Schott, sluga na novomeški gimnaziji, ki je imenovan

za slugo na I. drž. gimnaziji v Ljubljano, opravlja vestno svojo službo na novomeški gimnaziji že 22. leto in ne 17 let, kakor smo zadnjič pomotoma poročali. Še enkrat prisrčno čestitamo!

Poročil se je dne 11. t. m. Anton Zupančič, posestnik in trgovec iz Doberniča z gđ. Ano Zaletelj iz Kanenja; vrlemo članu izobraž. društva in podpornemu članu „Orla“ najiskreneje častitke.

Cesto od Doberniča do Pljuske so pretekli mesec začeli delati; delo nadzoruje deželni tehnik iz Ljubljane.

Umrl je 17. jan. t. l. Janez Lazar, po domače Peneč iz Artmanje vasi pri Doberniču v starosti 78 let; bil je krepak mož, stare slovenske korenine. Služil je kot vojak leta 1859. na Laškem in se je udeležil leta 1866. bitke pri Novari. Pokojni je bil dober krščanski oče ter vrl pristaš S. L. S. Bil je tudi večletni občinski odbornik in porotnik pri okrožnem sodišču v Rudolfovem, in, kar še posebno pohvalno beležimo, prvi naročnik Dol. Novic v naši fari. — N. v m. p.!

Mladičiči! Kakor smo že poročali, se vrši dne 17. maja mladeniški tabor na Slinovici pri Kostanjevici. Skrbite torej, da bo udeležba častna! Agitirajte od fanta do fanta! Govori gospod dr. Ogrizek.

Železnica - Novomesto-Brežice. Dne 11. maja t. l. vršilo se je v občinski pisarni v Kandiji na povabilo državnega poslanca g. prof. Jarca posvetovanje glede železniške proge Novo mesto-Brežice. Vabljeni so bili vsi župani, občinski svetovalci in župni uradi iz bližnje in širše okolice, ki so se tudi v lepem številu odzvali.

G. drž. poslanec prof. Jarc je pred vsem poročal, koliko je vprašanje o gradnji železnice Novo mesto-Brežice do sedaj napredovalo. Pobija nasprotne laži, češ, da je ta zadeva za vedno pokopana, ker se uprav sedaj za to železnico zanimajo merodajni krogi. Seveda morajo pa interesenti tudi od svoje strani vse storiti, da se zadeva spravi čimprej v tir in vladne kroge o potrebi prepriča. Ravno ob otvoritvi belokranjske železnice naj se zainteresira Nj. ekscelenco železniškega ministra za to zadevo in mu naj v to določena deputacija izroči posebno spomenico. Ob jednem naj podajo svoje prošnje na železniško ministerstvo tudi vsa županstva in župni uradi, da se čimbolj pospeši rešitev tega vprašanja.

Na to se je sklenilo pred vsem poslati na železniško ministerstvo primerno resolucijo (prošnjo), katero naj blagovoli naš deželni odbor podpirati.

Po daljšem razgovoru železniškega vprašanja po Dolenjskem sploh se je sestanek zaključil.

Razglas volitev odposlancev za občni zbor okrajne bolniške blagajne za politični okraj Rudolfovo za dobo 4 let.

Volitve se vršijo pismeno dne 29. maja 1914 od 9. ure do 12. dopoldan v blagajni pisarni v Rudolfovem. Pozneje došle glasovnice so neveljavne. Vsak delodajalec dobi volilno izkaznico in volilno glasovnico za sebe in svoje polnoletne delojemalce, ki so člani bolniške blagajne, katerim ima iste takoj po prejemu izročiti. Volitve se vrše po sodnih okrajih, in sicer v sodnih okrajih Rudolfovo, Trebnje in Žužemberk. V sodnem okraju Rudolfovo se izvoli po delojemalcih 82 odposlancev, delodajalci 41 odposlancev, v sodnem okraju Trebnje izvolijo delojemalci 2 odposlanca, delodajalci 1 odposlanca, sodni okraj Žužemberk delojemalci 2 in delodajalci 1 odposlanca.

Volilni imeniki so na vpogled v blagajniški pisarni. — Okrajna bolniška blagajna v Rudolfovem 11. maja 1914. — Makso Petrič, t. č. načelnik.

Cestne zadeve. Deželni tehnik inženir Ballon je trasiral klanec deželne ceste od Toplic do Podturna od 4. do 6. t. m., istotako cesto Brod - Drska, Soteska - Strmole in Mirnapeč-kolodvor. S korekturo in preložitvami teh cest se bo še v tekočem letu pričelo.

Za pogorelce. Dne 3. maja t. l. peljal se je g. dež. odbornik dr. Lampe v spremstvu

poslanca Zurca v Podhosto ter si ogledal pogorišče. Žalostno je bilo videti, ko so pogorelci obupani kazali g. dež. odborniku pogorišče in prosili pomoči. Takoj drugi dan je določil deželni odbor v svoji seji za pogorelce 5500 kron. Obljubila se jim je tudi izdatna državna podpora.

Iz Mirne peči se nam poroča: Zgradbo nove cerkve je pri javni dražbi 30. aprila prevzela ljubljanska tvrdka Ogrin. — Prihodnjo nedeljo 17. maja bomo pa slovo vzeli od stare cerkve, zato bo popoldan ob 2. uri v ta namen poslavilni nagovor, ki ga bo imel mil. g. prošt dr. Elbert. Nato se bo začelo s podiranjem in drugimi pripravljalnimi deli. Bog daj srečo!

Javno brezplačno cepljenje koz v novomeškem okraju se vrši letos nastopne dni točno ob napovedanem času. Pregledovanje bo ravno ob tednu iste ure:

Narodni dom	Cepilna postaja:	8. zjutraj.	16. junija ob	v Novem mesiu dne
deška ljudska šola	"	8.	17.	"
pri Kosu	"	1/2 8.	18.	"
pred župniščem	"	9. dopoldne	18.	"
"	"	1/2 12.	18.	"
šola Virčna vas	"	1/2 8. zjutraj	19.	"
pred župniščem	"	10. dopoldne	19.	"
župnišče	"	12. opoldne	19.	"
pri Rohrmannu	"	1/2 8. zjutraj	20.	"
pred župniščem	"	9. dopoldne	20.	"
šola	"	1/2 11.	20.	"
pri Majzelju	"	2. popoldne	20.	"
pri Zorkotu	"	3.	20.	"
šola.	"	4.	20.	"

Namen in pomen cepljenja je znan. Otroci, ki se imajo cepiti, naj bodo oblečeni za cepljenje v sveža bela spodnja oblačila (ne nova!) Bolni otroci in otroci stari manjše od dveh mesecev se ne bodo cepili. Treba pa je priti otroke, katere se bo vsled boleznih odtegnilo cepljenju, na cepilno postajo opravičiti.

Naredba c. kr. ministerstva za notranje zadeve z dne 29. maja 1912 in odlok c. kr. dež. vlade za Kranjsko z dne 5. jun. 1912, št. 14.421, opozarja, da se imajo dati osebe, ki so okužbam posebno izpostavljene, kakor strežaji in strežnice javnih in privatnih bolniških zavodov, babice, zasebne strežnice bolnikov, mrliški ogledniki itd., večkrat cepiti; zadošča vsakih 10 let enkrat in pri nastopu službe. Kdor teh se bo dal tedaj zopet cepiti, naj se zgleda v ta namen na eni izmed navedenih cepilnih postaj.

Rudolfovo-Kandija, meseca maja 1914.

Dr. Jos. Buh, okrožni zdravnik.

Na naslov c. kr. orožniškega poveljništva. Pri Soteski na Dolenjskem se združita cesti iz Semiča in iz Novega mesta. Skupna cesta od soteškega grada proti Žužemberku gre po tesni ožini med dvema gorama en kilometer po gozdu ob bregu Krke. Kakor spričujejo nameravani in izvršeni vlomi in tatvine v Soteski, na Dvoru in Ajdovcu, je ta kilometer ceste gnezdo in zbirališče različnih potepuhov, ker imajo zavetje v obširnih gozdovih na obeh straneh ceste. Tukaj pod cesto je pri veliki skali tudi brlog, kjer ostajajo ljudje sumljive vrednosti. Ob tej cesti šotorijo pogostokrat tudi cigani in odtod nadlegujejo nemoteno vso okolico. Zato bi bila ravno tukaj zelo potrebna orožniška postaja, da bi orožniki posebno po noči, pa tudi sleherni dan pre-

iskovali ta kraj. Sedaj to skoro ni mogoče, ker so orožniki na Toplicah in v Žužemberku preveč oddaljeni. Ako se napravi orožniška postaja v Soteski, bi marsikateri hudodelnik, ki sedaj iz Belokranjskega ali od Novega mesta varno smukne skozi soteško ožino (posebno po noči), prišel v roke pravici.

Prečenska elektrika. 23. aprila t. l. pop. peljal se je g. dr. Lampe v spremstvu g. dež. poslanca Zurca k lukenskemu gradu in si ogledal elektrarno g. Seidla. Deželni odbor ne bi imel po izjavi g. dr. Lampeta nobenega pomisleka elektrarno kupiti po primerni ceni; seveda se bi morala ta električna naprava precej izboljšati ozir. električna sila podvojiti tako, da bi zadoščala za razsvetljavo Novega mesta, Kandije in Prečne. Izvirek je sicer dovolj močan, le jez bi se moral, kakor javljajo izvedenci, dvigniti.

Čistilnik za kisló zelje. V četrtek, dne 23. aprila t. l. ogledal si je deželni odbornik g. dr. Lampe novomeški vodovod ozir. strojnico in izvirk v Stopičah. Zelo se je začudil, ko se mu je pokazal tudi čistilnik (filter), ki je bil zgrajen ob enem, ko se je gradila strojnica. V čistilniku je našel sedaj sodeček kisllega zelja. Ta spakedrani čistilnik nima torej sedaj druge službe kakor da služi za shrambo zelja.

Nevaren igralec. V soboto, dne 9. tega meseca, sta igrala hlapca Počivavšek in eden metliških postiljonov; prvi je precejšnjo svoto izgubil. Zato je šel za postiljonom v hlev — ustavljajo se postiljoni pri Tučku — in mu zagrozil, da ga ustrelji, ako mu denarja ne vrne. V tem trenutku je pa že počilo in krogla je zletela v postiljonovo glavo in ga smrtnonevarno ranila. Storilec jo je takoj pobrisal; roki pravice se še ni posrečilo ga spraviti v varno zavetje. Ranjenca so takoj prepeljali v kandijsko bolnico; najbrž bo še okreval.

Osilnica pri Kočevju. Pred kratkim so zaprli našega župana Vertnika, ker je na sumu, da je izposloval potne liste v Ameriko hrvatskim podanikom.

Obesil se je v gozdu pri Ljubnem na Štajerskem Anton Urbančič, delavec, pristojen v Trebnje v novomeškem okraju v starosti 30 let. Obesil se je s trto; pred smrtjo se je pa še z nožem nečloveško zdelal.

Tatovi zopet na delu. V torek ponoči so do sedaj neznani tatovi vlomili v Dolenji vasi pri Venetu, ter pobrali več obleke, nekaj žepnih ur, prstanov in drugih reči v vrednosti do 150 K. To jim pa še ni zadostovalo, ampak so si poiskali še kaj za želodec. Šli so naprej k posestniku Kirnu in pobrali več prekajenih klobas, masti in soli, potem pa izginili neznan kam v noč. Tatvine sumljivi so cigani, ki so se potikali pred kratkim tam v bližini. Orožništvo storilce pridno zasleduje, a dosedaj se jim še ni posrečilo dobiti tičke v pest.

Vlomilec s Kranjskega aretovan v Kairu. V Kairu so v začetku marca aretovali nekega moža zaradi goljufige. Izkazalo se je, da je istoveten z 29 letnim ključavničarskim pomočnikom Karlom Podlesnikom, ki je rojen v Zagorju na Kranjskem in ki je bil že kaznovan zaradi vloma in telesne poškodbe na Dunaju, v Gradu in Trstu. Sumljiv je tudi, da je izvršil dne 28. oktobra lanskega leta vlom v grad vojvodinje Oldenburške v Erlaaju pri Dunaju in v neko cerkev. Pri njem so našli vrednostne papirje, ki so bili svoječasno ukradeni vojvodi Orleanskemu v Palermi.

Grozen potres v Siciliji. Pretekli petek je bil v Siciliji v okolici Katanije grozen potres. Več krajev je popolnoma porušenih. Celó brzojavne droge je potres podrhl in železniško progo v daljavi 700 m razrušil. Kraji Linera, Zerbatu, Passapomo in Penissi so popolnoma porušeni; zelo prizadeti po potresu so kraji: Santa Venerina, Santa Maria Amaldi, Guardia in Bongiaro. Po dosedanjih poročilih se ceni število mrtvecev na 800, ranjencev pa nad 1000. Samo v Lineri in v Bonciardu je

bilo ubitih 150 oseb. Vojaki so pripeljali s seboj živila in šotore. Rdeči križ je postavil lazaret. V okrožju Arcireale so malone vse hiše in mostovi porušeni. Ubitih je tudi več železniških čuvajev in njih rodbin. V Cerbatiju se je porušila bolnišnica; 20 oseb je bilo ubitih. Listi so soglasnega mnenja, da je potres povzročilo, ker se je v žrelu ognjenika Etne podsulo več podzemeljskih plastij, kar je bil že večkrat neposreden vzrok takih potresov.

Prečina. Pretekli četrtek je vlak, ki vozi zvečer v Ljubljano, povozil vola posestniku Alojziju Femcu. Vol je bil vreden 140 K. Skrajni čas bi že bil, da železniška uprava napravi rampe, da se ne bo dogodilo toliko nesreč. — Zadnji mraz je tudi pri nas napravil občutno škodo po nižavi. V novi gori se slana — hvala Bogu — ne pozna. — Slišimo, da fantje pripravljajo novo igro.

Nesreče pri streljanju. Josip Papež, hlapec na Mirni, je poskušal streljati s samokresom. Ker se pa pri prvem sproženju ni vžgalo, je začel preiskavati samokres in ga držal z levo roko pri ustju cevke. Med tem se je pa samokres sprožil in pognal mu kroglo v dlan. Zdravi se v kandijski bolnici. — Franc Gorši, posestnik na Draganjih selih pri Vavti vasi je ustrelil s puško, in namesto naprej je odletela patrona nazaj njemu v desno oko, na katero najbrže ne bo videl nikoli več.

Občinski odbor v Turinu je daroval za spomenik Don Bosca, ustanovitelja Salezijancev 20.000 K in utemeljuje ta dar z velikimi dobrotami, katere je Don Bosco storil revnemu ljudstvu, osobito pa šolski mladini.

Letalni polk. Vojna uprava namerava ustanoviti letalni polk, ki naj bi imel osem stotnj. S 1. julijem se premeste v ta namen k zrakoplovnemu oddelku vsi častniki, ki so temu oddelku trajno dodeljeni. Častniki in uradniki se bodo nazivali: poveljnik, poljski pilot, motorni ali zrakoplovni vodja, letalni učencec, ravnatelj zrakoplovne ali motorne delavnice, ravnatelj plinarne. Podčastniki in moštvo bo razdeljeno v zrakoplovne šoferje, zrakoplovni šoferski pomočniki, rokodelci letalnega parka, rokodelci delavnice, prvi in drugi strojnik in pomočnik.

Lepe razglednice za ustoličenje je založila Slovenska kršč. soc. zveza za Koroško. Vsak narodnjak naj to leto poseže po teh razglednicah. Nešteto krat se bo govorilo o ustoličenju koroških knezov! Spomin na nekdanjo staro pravdo koroških Slovencev se bo širil v zadnje slovensko vas, in ravno razglednice bodo v to najbolj služile. Cena 100 komadov 6 K, boljše vrste 10 K. Slovenska kršč. soc. zveza v Celovcu. Velikovaška cesta 5.

Povzročevalec kuge na gobcih in parkljih odkrit. Bernski profesor Staufacher meni, da je po dolgem prizadevanju odkril povzročevalca živinske kuge na gobcih in parkljih. Živalica je tako majhna, da je niti z najfinjšimi aparati ni mogoče najti; profesor pa jo je s posebnim načinom odkril. Ako bi se res posrečilo škodljivcu priti na sled, bi bil pač velik uspeh za živinorejce.

Krvav majnik v Splitu. Dne 8. maja so praznovali v Splitu praznik sv. Dujma; ta dan se vrši tudi historična procesija, h kateri pozivlja splitska mestna občina. Proti prepovedi mestnega sveta je korakala na čelu procesije italijanska godba in igrala samo izzivalne koračnice. Radi tega je številno zbrano ljudstvo začelo izžvižgavati godbo. V tem hipu pa je orožništvo in finančna straža z nasajenimi bajoneti naskočila množico in več žen in otrok je bilo pohojenih in ranjenih. Pred Narodnim domom je prišlo na to do ponovnih demonstracij; tedaj pa je skušal župan Katalinić pomiriti ljudi in skoraj se mu je to že posrečilo. V tem trenutku pa pridrvi vojaštvo z nasajenimi bajoneti nad ljudstvo in na vseh koncih in krajih so se zadirali bajoneti v ljudi. Nato je izdal glavar ukaz, da se morajo zapreti vse gostilne in

kavarne, vsled česar je bilo ogromno okoličanov brez hrane. Razburjenje je nepopisno. Občinski svet je brzojavno obvestil namestnika in notranje ministerstvo ter zahteval takojšen odstop glavarja.

Kip sv. Urbana na Trški gori.

Že od nekdaj častijo pobožni Slovenci sv. Urbana kot varuha in zaščitnika vinskih gor. V krasnih vinorodnih Slovenskih goricah na Spod. Štajerskem je posvečena sv. Urbanu lepa župnijska cerkev, ki je bila zidana že l. 1505. Tam in daleč naokrog se kaj pridno zatekajo vinogradniki k sv. Urbanu s prošnjami za dobro vinsko letino. Tudi več podružnic sv. Urbana je na Štajerskem, kakor pri sv. Martinu pri Mariboru, pri sv. Emi, v Pernicah, v Slivnici (l. 1606) in v Dobrovljah frančišk. župnije v Nazaretu; najstarejša cerkvica sv. Urbana pa je gotovo podružnica Starega trga, ki je bila zidana že l. 1390. — Pa tudi na Kranjskem, posebno na Dolenjskem, imamo nekaj podružnic sv. Urbana. Tako na Gor. Teški Vodi župnije Stopiče, v Grabrovcu župnije Metlika, na Gor. Vrhpolju župnije Št. Jernej; nadalje: Dane pri Ložu in Tominje (Harije) pri Il. Bistrici; župnija Vipava pa ima kapelico sv. Urbana.

Ni čuda, da so si zaželeli tudi vinogradniki in prijatelji gor. na Trški gori pri Novem mestu, vsaj lep kip sv. Urbana, h kateremu bi se radi zaupno zatekali in ga prosili za srečo s pridelovanjem vina; saj je Trška gora že od nekdaj slovela in slovi ne samo po Dolenjskem, ampak tudi izven kranjske dežele vsled svojega dobrega in zdravega vinčka. Že Valvazor piše in zelo hvali Trško goro gledé njenih lepih in rodovitnih gor. On pravi: Trška gora je velika gora najboljših vinogradov na Dolenjskem, ki dajejo dobro vinsko kapljico in razveseljuje svoje posestnike s sladkim in močnim vinom.

In ta dolgoletna želja vse okolice naokrog se bode letos izpolnila. Na binškošni pondeljek, to je 1. junija, se bode postavil krasen lesen kip sv. Urbana v prijazni romarski cerkvici na Trški gori. Blagoslovil ga bode velečastiti in milosljivi gospod prošt novomeški, dr. Seb. Elbert ob 10. uri pri običajni dopoldanski službi božji ter imel ob enem za to slovesnost primeren govor. Pridite tedaj na binškošni pondeljek vsi novomeški in okoliški vinogradniki, da se udeležite lepe cerkvene slovesnosti ter priporočite sebe in svoje vinograde blagoslovu Božjemu in priprošnji sv. Urbana, kot varuha vinskih gor! —

Kdo je bil sv. Urban? — Sv. Urban I. je bil papež in po svoji narodnosti Rimljan. Za časa vladanja Aleksandra Sevéra (222—225) je mnogo ljudi vsled svoje učenosti in svetosti pridobil za sv. katoliško cerkev. Med drugimi je pokristjanil tudi Valerijana, moža sv. Cecilije in Tiburcija, brata Valerijana, ki so vsi umrli mučeniške smrti.

Sv. Urban je vladal sv. cerkev šest let, sedem mesecev in štiri dni. Umril je mučeniške smrti 25. maja leta 230 po Kristusu, na kateri dan se obhaja tudi njegov praznik. Obrazuje se v papeževem ornatu z grozdom v roki, ali pa s trto, ovito okolo palice. Vsled njegove velike svetosti in vsled njegovega slovitega modrega vladanja si je za njim še sedem papežev pridjalo njegovo ime. Zadnji papež Urban VIII. je vladal 1623—1644.

(Konec prihodnjic.)

Belokranjski vestnik.

V Križevski vasi pri Metliki je umrl znani mlinar in posestnik Jure Laušin. — N. p. v. m.

Semič. Preložitev klanca pod cerkvijo na deželni cesti in cesta na kolodvor se, kakor slišimo, v kratkem razpiše.

Občni zbor vinarske zadruga v Metliki se je vršil v nedeljo 10. t. m. v dvorani hranilnice in posojilnice. Odbor in nadzorništvo izvolilo se je dosedanje, blagajničarjem pa gosp. Ignac Koren iz Metlike.

Kedor želi dobro in pristno belokranjsko vino, obrne naj se na „Vinarsko zadrugo v Metliki“, katera mu preskrbi od svojih zadrugnikov pristno in zanesljivo kapljico.

Lokvica. Seja „Slov. kat. izobraževalnega društva“ se vrši prihodnjo nedeljo t. j. 17. t. m. ob peti uri v društveni sobi. Radi važnosti, se vabijo k tej seji tudi odseki.

Iz Črnomlja. (Florijanova slavnost.) Črnomelj, starodavno in častito mesto, ki v svoji okolici hrani veliko spomenikov iz rimske dobe in je bilo za turških časov močna trdnjava s stolpi in dvojnimi vrati, zavarovan po dveh, na vzhodni strani stekajočih se potokih, Lahinji in Dobljici, na zapadni strani s prekopom, jarkom in dvigajočim se mostom, čegar sledovi se še zdaj poznajo pri kapelici mat. Božje nad mlinom, se je tudi letos pokazal v svoji starodavni lepoti na Florijanovo, ki je od pradavnih časov mestni praznik. Kakor Valvazor pripoveduje, so Turki mestece sedemkrat oblegali brez uspeha. A cesar ni dosegel niti kopito turškega klana, niti kriva sablja, to je izvršil silni plamen ognja in je mesto dvakrat do tal vpepelil. Od tedaj je v mestu zaobljubljen praznik sv. Florijana, ki ima na desni strani župne cerkve svoj altar in ga Črnomaljški posebno častijo. Tudi letos mesto ni zaostalo v tekmovanju, kako bi dostojno počastili ta imendan svojega zaščitnika. Že na predvečer so ognjegasci čistili gasilno orodje in brizgalnice ter z vencami in cvetkami krasili vodometne priprave, ter jih postavili v red pred „komendo“ in cerkvijo.

Zjutraj ob polšesti je slovesne Šmarnice s peto sv. mašo opravil domači g. župnik pri Marijinem altarju ob obilni udeležbi meščanstva. Druga sv. maša, tiha, za starčke in onemogle se je opravila ob osmi uri in tretja slovesna ob deseti uri pri altarju sv. Florijana. Slovesno pritrkavanje ubranih zvonov, katerih največji je bil kupljen z darovi župljanov l. 1848 v zahvalo za odpravo desetine in tlake in ki se odlikuje pri svoji primeroma nizki teži (24 stotov) z izredno močnim glasom, da se lahko meri po mogočnosti zvoka z dvakrat težjim semiškim zvonom — je zvalilo v romanskem slogu zidano in okusno preslikano, do 700 let staro cerkev sv. Petra, k slavnostni daritvi sv. maše pred ozaljšanim altarjem sv. Florijana, katere se je udeležila vsa požarna bramba korporativno z mestno godbo. Lepo cerkveno petje pod vodstvom g. organista Šilerja je slavnost povečalo. Po sv. maši so se vrli črnomaljški ognjegasci, ki so i po spretni rabi gasilnega orodja, kakor tudi po telesni čistosti in neustrašljivosti med gašenjem ognja splošno na dobrem glasu, uvrstili v red in vrste ter z godbo na čelu korakali v obhodu po mestu po glavnem trgu mimo okrašenih brizgalnic po dveh stranskih ulicah ter tako dali duška svojemu veselju in v veliko zadovoljstvo oduševljene črnomaljške mladine. Ta je po stari navadi korakala na čelu in kazala svoje nepritajeno veselje nad nastopajočo pomladjo ob spominu na tri mogočne zaščitnike tega mesta: Sv. Petra, Marije Device in sv. Florijana. Ta dan mesto praznuje s popolnim počitkom. Po popoldanskih večernicah se je godba zbrala pred hotelom „Lakner“ ter pod vodstvom spretnega kapelnika zaigrala več komadov narodnih pesmi in koračnic, katere je občinstvo z vidnim zanimanjem poslušalo in z odobravanjem spremljalo ter se neprisljano radovalo i lepega dneva i prijetne zabave na domači svetek.

Iz Adlešič 11. maja. V zadnjem dopisu sem omenil, da se bo prikazala na dan otvoritve belokr. železnice v Črnomlju morda tudi nekdanja nevesta iz Adlešič

v star. nár. noši. Naj omenim še, da bo imela razun starinskega venca in nápleta na glavi, tudi še parto na čelu, in da jo bo spremljala tudi „podružnica“ ali tovarišica. Za muzej pa imamo samo iz Adlešič pripravljene tele predmete: zabunec, kožuh, tri različne peče, štiri jalbe (avbe), tri tkánine (ženske pase), rimske nároke iz ovčje volne, štiri pare letnih nárokov, jopo iz ovčje volne, čemer (usnjat moški pas), tri različne čufare, dva otirača, med temi je posebno zanimiv stari otirač zaradi ornamentike, več različnih vreten, nekaj starih slik na steklo, in večjo zbirko „pisanič“ (piruhov), ki bo prav zanimiva. Tudi iz Bojanec imamo že več predmetov, kakor prégačo (predpasnik), dva različna torbaka (moški torbi), tkánico ali pas, kar nosijo naši pravoslavni Bojančani in še več drugih predmetov. Tudi iz živalstva bi pokazali lahko nekatere belokr. zanimivosti, kakor kanjuha (kačarja), ki je belokr. orel, sršenarja, kanjo, divje mačke, sive čaplje i. dr. Upamo, da bodo poslali tudi iz drugih krajev, posebno iz Metliškega okraja, kaj zbirke, da bo muzej toliko bolj zanimiv.

Ameriški novičar.

Župnik Boeckman, ki se je veliko trudil za ustanovitev slovenske župnije na Willard-u Wisc., je umrl v bolnici po dolgi bolezni. Slovenci ga ohranijo v hvaležnem spominu. — V Jolietu Ill. je 18. aprila umrl 79 letni oče znanega jolietkega veljaka Ant. Nemančič-a. Pokojni je bil rojen na Lokvici pri Metliki, ter bil poročen s Katarino roj. Škof. Pred 16 leti sta prišla v Joliet k svojim otrokom, ki so se že davno prej tam naselili. Najstarejši sin Janez se je vrnil, ter doma prevzel očetovo posestvo. Rajnega soproga Katarina je še čvrsta ženica. Po njem žaljuje mnogoštevilna rodbina, dalje 31 vnukov in 5 pravnukov. Tudi brat Katarine, farmar Škof iz Brownsa Jowa je prišel k pogrebu; ob katerem so ginjaivo peli slovenske žalostinke. — Kakor je razvideti iz polemik v ameriških slovenskih časnikih, zelo škodujeta našim rojakom brezverski listi „Glas Svobode“, „Proletarec“ in „Clevelandska Amerika“. „Rudečkarji“ zelo podivjajo, zgube vero in zatajé tudi svojo narodnost.

Kakor že poročano, so Zvezne države dne 21. aprila zavzele v Mehiki obmorsko mesto Vera Cruz. V bitki je bilo mnogo mrtvih in ranjenih. Med ranjenci se čita tudi ime mornarja Slovenca J. F. Pleše. — V Brockwayu Min. je velikonočni pondeljek mil. škof Jakob Trobec v navzočnosti več slovenskih duhovnikov blagoslovil nove orglje, ki stanejo 2000 dolarjev. — Na velikonočno nedeljo je umrl v Clevelandu 31 letni fant Anton Žulič. Bil je doma iz vasi Osterc pri Kostanjevici na Dolenjskem. — Dne 31. aprila je umrl v Clevelandu Josip Jernejčič in zapustil vdovo s sedmimi otroci. Doma je bil iz vasi Globoko pri Zagradcu na Dolenjskem.

Brezposelnost v Ameriki. Zadnje štiri mesece se je vrnilo iz Severne Amerike v razne kraje okrog 400.000 delavcev, ali dvakrat več, kakor lansko leto. Samo v Newjorku je 350.000, v Chicagu 300.000 ljudi, ki ne morejo dobiti nobenega dela. Večinoma so to priseljenci iz Evrope. Jako veliko število jih je šlo peš proti vzhodu do luke, ker niso več imeli denarja za vožnjo! V vseh ameriških listih je čitati opetovane pozive delavcem, naj ne hodijo v Ameriko, ker tam ni dela zanje. Vse preveč ljudi išče sreče in denarja v Ameriki, ki se je izčrpala in ne more rediti tako ogromnega števila domačinov in priseljencev.

V New-Yorku, kjer imajo Slovenci 11 raznih društev, nameravajo zidati „Slovenski dom“, ki naj bo središčno zbirališče ondotnih rojakov. — Statistični urad v Washingtonu je objavil število prebivalstva

Združenih držav, ki znaša blizo 92 milijonov. Največja mesta so: New-York s 5,324.539 prebivalci, Chicago 2,393.325 Philadelphia 1,657.810. Nad pol milijona ima šest mest.

Loterijske številke.

GRADEC, 14. maja 67 68 90 35 71

Posredovanje dela.

Opeksarske delavce išče Franc Klemen, posestnik v Čermošnicah.

Brez vseh stroškov

in na čisto priprost način, si pripravi lahko vsakdo, po mojem navodilu, izvrstno sredstvo za rast las, brkov in obrvi, ter proti izpadanju las. Kdor je plešast, a mu lasne koreninice še niso popolnoma izumrle, temu zrasto novi lasje. Ne kupujte dragih, a malovrednih pomad in mazil, katere vsiljujejo razni selearji. Za navodilo je poslali 12 znamk po 10 vinarjev. — Franc Horvat, Revenjak, pošta: Juršinci pri Ptuj, Stajersko. 29

Listnica upravnistva:

Velecenjene gospode, kateri nam pošljejo kakega naročnika, uljudno prosimo, da nam blagovolijo dotičnega naročnika natančen naslov napisati, ker se nam drugače vračajo listi z opombo: „Naslovljenec neznan.“ G. Fr. Horvat v Revenjaku, p. Juršinci pri Ptuj: Vaše naznanilo bi stalo v sedanjih velikosti za petkrat 7 kron 50 vin.

Na prodaj ali v najem se odda 33-3-1

hiša, pripravna za pekovsko obrt.

Hiša je pri farni cerkvi, katera se bode sedaj na novo zidala, in kjer do sedaj še ni nobenega peka. — Več pove lastnik Franc Krevs, pos. in gost. Vrhpeč št. 18, p. Mirnapeč.

ZAHVALA.

Dne 30. aprila t. l. pogorelo je podpisanim posestnikom v Podhosti pri Toplicah na Dolenjskem 26 stavb, zavarovanih pri c. kr. zavarovalni družbi Avstrijski Feniks. Cenitev vršila se je nemudoma in v našo popolno zadovoljnost po generalnem zastopu te družbe v Ljubljani, tako, da si štejem v dolžnost, se za to kulantno postopanje zahvaliti ter družbo vsestransko priporočati.

Podhosta, dne 3. maja 1914.

Franc Janežič Andrej Turk

Jernej Poglajen Janez Zupančič

Josip Šercelj Alojzij Štrajnar

Jožef Auguštin. 28

Preklic. 31

Naznanjam, da nisem plačnik za dolgove, katere naredi moja žena Alojzija, hčerka Alojzija in sin Andrej.

Janez Viršček, posestnik, Vel. Bučna vas, p. Bršljin.

Vljudno se naznanja otvoritev

26-4-2

modne trgovine

Novo mesto A. DRAME Novo mesto
Glavni trg 65 Glavni trg 65

Priporočajo se vsi modni predmeti, šivalne potrebščine, stezniki, ki se perejo, kakor vsako drugo perilo, ne da bi se odstranile vloge (jamči se za vsak kos), moderne bluže, damsko in moško perilo, najmodernejše kravate, otroško higijenično perilo „Tetra“, toaletna mila in parfumi, prvovrstne kakovosti.

Naročila se izvršujejo točno.

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4³/₄ 0/0

1-0-6

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Prav dobro in lepo apno

ima na prodaj vsak mesec dvakrat od zdaj naprej do okolu sv. Mihela

Jožef Lavriha, 30-3-1

Nemška vas pri Trebnjem, Dolenjsko.

Odda se s 15. majem

v najem hiša v Rudolfovem

šolska ulica 57 za samostanom. — Vprašanja na Papež Mici, Temesvar, Josef-ter Nr. 8. II. St. Ungarn. 32

Deček in deklica

najmanj 14 let stara, se sprejmeta v manufakturno trgovino Karola Barborič v Novem mestu. 22-0-2

Učeneec

25-3-2

se takoj sprejme, ki ima veselje do kleparstva. Star mora biti 14 let in iz poštene hiše. Več pove upravnistvo Dol. Novic.

Advokat

13-6-5

Dr. Ignac Malnerič

je otvoril svojo pisarno

v Novem mestu, Glavni trg

nasproti trgovine Ogoreutz.

KEIL^{ov} LAK

najboljši lak za tla iz mehkega lesa.

Keil-ova bela prevlaka (glazura) za umivalne mize 90 v.

Keil-ova pasta za čevlje 30 v.

Keil-ov lak za zlatenje okvirjev 40 v.

Keil-ovo leščilo za podo 90 v.

Keil-ov lak za klobuke v različnih barvah ima vedno v zalogi trdka:

J. Picek, Novo mesto.

Črnomelj: Anton Zurec.

Idrija: Val. Lapajne.

Kamnik: I. Petek.

Kočevje: Franz Loy.

Kranj: Franc Dolenc.

Ljubljana: Leskovec & Meden.

Škofja Loka: M. Žigon.

Zagorje: Rih. E. Mihelčič.

Radovljica: Otto Homan. 21-6-2